

Befolkningsframskrivning 2011-2040: Regionale forutsetninger og resultater

Inger Texmon og Helge Brunborg

Selv med rask befolkningsvekst i landet som helhet, vil det bli nedgang i folketallet i én av fire kommuner de nærmeste årene ifølge framskrivningens hovedalternativ. Dette gjelder først og fremst små kommuner med stor avstand til byer og større tettsteder. Alle fylker vil få økende folketall de første årene, under de fleste kombinasjoner av forutsetninger. Økningen er større enn i tidligere framskrivninger, først og fremst fordi det er forutsatt høyere innvandring. En fortsatt sentralisering av landets bosetting følger av det innenlandske flyttemønsteret og forsterkes av høy innvandring.

Innledning

I årets framskrivning er det, i likhet med alle offisielle befolkningsframskrivninger siden 1970-tallet, gjort beregninger på region- og kommunenivå. Selv om det denne gang er gjort endringer i beregningsopplegget, er resultatene på regionnivå fremdeles konsistente med framskrivningen av landets folkemengde og påvirket av de forutsetningene som er gjort om utviklingen i fruktbarhet, dødelighet og innvandring på nasjonalt nivå. I artikkelen *Befolkningsframskrivning 2011-2100: Modell og forutsetninger* foran er det gjort rede for noen hovedtrekk ved den nye nasjonale framskrivningsmodellen BEFINN. Både modellendringer og nye forutsetninger har bidratt til at anslagene for framtidig folke- mengde er endret i forhold til fjorårets framskrivning. Det er imidlertid ikke gjort så store endringer i metoden for framskrivning på regionalt nivå. Inndelingen etter innvandrerkategori, landbakgrunn og botid, som er brukt i den nasjonale beregningen med BEFINN, er ikke videreført i den regionale modellen; den fordeler befolkningen kun etter region, kjønn og alder.

Når det gjelder de regionale resultatene, vil forutsetningene som er gjort om flytting innenlands bety mye. Det innenlandske flyttemønsteret antas å fortsette i framskrivningsperioden. Foruten mønsteret for innenlandsk flytting vil også regionale forskjeller i fruktbarhet, dødelighet og utvandring, og særlig den regionale fordelingen av flytting fra utlandet, bidra til forskjeller mellom regionene i befolkningsutvikling.

Vi omtaler her resultatene på fylkes- og kommunenivå. I tillegg vil regionale forskjeller bli illustrert ved hjelp av hovedinndelingen for sentralitet (se boksen). Når det gjelder andre begreper, vises det til den foregående

artikkelen, *Befolkningsframskrivning 2011-2100: Modell og forutsetninger*, og spesielt tekstboksen. Som tidligere publiseres de regionale resultatene med en kortere tids- horisont enn de nasjonale, denne gangen fram til 2040. Dette er imidlertid en forlengelse i forhold til tidligere framskrivninger, som har gått til 2030.

I årets framskrivning er det, som i de foregående framskrivningene (i 2008, 2009 og 2010), ikke laget alternative forutsetninger om innenlandsk flytting. De ulike alternativene vi presenterer varierer derfor med ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet og

Sentralitet

Med sentralitet menes en kommunes beliggenhet i forhold til tettsteder av ulik størrelse. Det er fire hovednivåer:

- Sentralitet 3: En kommune har sentralitet 3 når den har funksjoner som et landsdelssenter eller dens befolkningstygdepunkt ligger innenfor en 75 minutters reisetid med personbil (90 minutter for Oslo) fra et landsdelssenter.
- Sentralitet 2: En kommune har sentralitet 2 når den omfatter et tettsted med minst 15 000 innbyggere eller dens befolkningstygdepunkt ligger innenfor 60 minutters reisetid fra et slikt tettsteds sentrum.
- Sentralitet 1: En kommune har sentralitet 1 når den omfatter tettsted med mellom 5 000 og 15 000 innbyggere eller dens befolkningstygdepunkt ligger innenfor 45 minutters reisetid fra et slikt tettsteds sentrum.
- Sentralitet 0: En kommune har sentralitet 0 når den ikke oppfyller noen av disse kriteriene.

En kommune får alltid det høyeste nivået av de kriteriene som oppfylles hvis flere sett av kriterier oppfylles. Sentralitetsstandarden ble revidert i 2008 på grunnlag av data fra 2006.

Sentralisering. Med sentralisering menes en prosess som fører til at en økende andel av befolkningen er bosatt i kommuner med høyt sentralitetsnivå.

Helge Brunborg er seniorforsker i Seksjon for demografi og levekårsforskning (hbr@ssb.no)

Inger Texmon er seniorrådgiver i Seksjon for demografi og levekårsforskning (iet@ssb.no)

innvandring på nasjonalt nivå. Her henvises det til de ovenfornevnte artiklene om befolkningsframskrivningen i dette nummeret av *Økonomiske analyser*. Vi vil først og fremst omtale framskrivningens hovedalternativ i denne artikkelen, MMMM, med mellomnivået for fruktbarhet, levealder og innvandring. Alternativene LLML og HHMH, med henholdsvis lavt og høyt nivå for de tre komponentene (i rekkefølge fruktbarhet, levealder og innvandring) trekkes også fram i noen grad – i tillegg til de mindre realistiske alternativene MMM0 (uten innvandringsoverskudd) og MM00 (uten innenlands flytting og inn- og utvandring).

Årets utgave av den regionale framskrivningsmodellen

Som før er det laget regionale beregninger i to trinn, der det første trinnet er en beregning på regionalt nivå¹ (BEFREG) og utgjør den egentlige framskrivningen med kohortkomponentmetoden. Denne metoden beregner den årlige endringen i folketallet i hver region etter kjønn og ettårige alder ved å legge til fødsler og innflytting og trekke fra dødsfall og utflytting. Det andre trinnet er en nedbryting av regionale resultater til det finere kommunenivået. Nedbrytingsmetoden er ikke endret (se Rideng, Sørensen og Sørli 1985). Nytt i årets beregning er at modellen BEFINN er tatt i bruk for å framskrive folkemengden i landet (etter kjønn, alder, innvandrer kategorier og botid for innvandrere). Endringene i BEFREG i årets framskrivning er følgende:

- Som for den nasjonale beregningen gjøres det også i BEFREG forutsetninger om brutto inn- og utvandring og ikke om nettovandring som tidligere.
- For hvert år i framskrivningen er det lagt inn en nivåjustering av tallene for fødsler, dødsfall og utvandring (de to siste etter kjønn og alder), slik at de regionale resultatene fra BEFREG summeres til de nasjonale resultatene fra BEFINN.
- Justeringene har først og fremst endret nivåene for utvandring, siden det allerede i tidligere utgaver av BEFREG var rutiner som sikret at antall fødsler og dødsfall regionalt ble konsistente med de nasjonale banene for utviklingen i fruktbarhet og dødelighet i de ulike alternativene.

Forutsetninger på regionalt nivå

Forutsetninger om det innenlandske flyttemønsteret er basert på registrerte flyttinger i årene 2006-2010. Valget av en femårsperiode er gjort ut fra følgende erfaringer. Det gir mer "treffsikre" resultater å bruke "ferse" observasjoner i størst mulig grad. På den annen side bør antall år i perioden være stort nok til å unngå for stor effekt av hendelser i enkelte år. Størrelsene som beskriver regional fordeling av flytting, og inn- og

utvandring, holdes konstant i framskrivningsperioden. De er:

- Regionale sannsynligheter for innenlandske flyttinger fra en region
- Matriser som uttrykker hvordan flyttinger ut av en region fordeles på de øvrige regionene

Utflyttingssannsynlighetene er spesifisert for hver av de 94 regionene og etter kjønn og alder (0-69 år). Fordi det er lite flytting blant personer over 50 år, er det brukt felles verdier for 5-årsgrupper i alderen 55-69 år. For barn og personer i familiefasen er det beregnet felles sannsynligheter for de to kjønn. Når det gjelder matriksene, er disse felles for en grovere inndeling av regioner (19), som antas å ha liknende flyttemønstre. Inndelingen bygger på en kombinasjon av prognoseregionenes landsdel og sentralitet.²

I artikkelen *Befolkningsframskrivning 2011-2100: Modell og forutsetninger* foran er det gjort rede for forutsetningene om fruktbarhet, dødelighet, inn- og utvandring på nasjonalt nivå (se tabell 1). Når vi framskriver folketallet for regioner og kommuner, tar vi hensyn til at nivået for disse komponentene varierer mellom ulike deler av landet. Vi beregner derfor indikatorer for:

- Regional fruktbarhet
- Regional dødelighet
- Regionale forskjeller i utvandring fra regionene
- Regional fordeling av flytting fra utlandet

De regionale forskjellene i fruktbarhet og dødelighet er ivaretatt i både lav-, mellom- og høyalternativene, men på en måte som sikrer konsistens med de nasjonale banene.

Følgende perioder og regioner ligger til grunn for de regionale mønstrene i fruktbarhet, dødelighet, inn- og utvandring:

- De regionale fruktbarhetsforskjellene bygger på registrerte fødsler og kvinnebestander, derav aldersspesifikke fruktbarhetsrater i siste femårsperiode (2006-2010), som er beregnet for 49 kommunegrupper (aggregater av de 94 prognoseregionene).
- Fylkene er brukt som inndeling for regionale forskjeller i dødelighet, og det er dødeligheten i siste tiårsperiode (2001-2010) som er lagt til grunn.
- Når det gjelder utvandringssannsynligheter etter kjønn og alder, er også disse beregnet for et aggregat av de 94 prognoseregionene, og basert på utvandring i femårsperioden 2006-2010.
- Den regionale fordelingen av innflyttingen fra utlandet er spesifisert for hver av de 94 regionene og basert på innvandring i perioden 2006-2010.

¹ Prognoseregionene er en inndeling av landets 430 kommuner i 94 regioner, der det er gjort en mindre tilpasning av den offisielle inndelingen i 90 økonomiske regioner. Unntakene er gjort ved at de fem byene Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand og Tromsø er definert som egne prognoseregioner, mens de to prognoseregionene i Sunnhordland er slått sammen. Ingen prognoseregioner krysser fylkesgrensene. For en beskrivelse, se Statistisk sentralbyrå (2000).

² Inndelingen av *prognoseregioner* etter sentralitet er ikke offisiell, men ble gjort av Kjetil Sørli ved Norsk institutt for by- og regionforskning i forbindelse med utviklingen av BEFREG til å bli matrisebasert for befolkningsframskrivningen i 2002.

Sentraliseringen fortsetter, men etter hvert i langsommere tempo

Omfanget av innenlandsk flytting har vært stort de siste årene og var i 2010 rekordhøyt med om lag 215 000 flyttinger over kommunegrensene. Når innenlandsk mobilitet uttrykkes som antall flyttinger per 1000 personer, var nivået på 44 likevel litt lavere enn i årene 2001-2002 og i 2007 (figur 1). Mobiliteten varierer med konjunktorene og var f.eks. lav under lavkonjunkturperioden tidlig på 1990-tallet, mens det etter år 2000, og i de fleste år på 1980-tallet, var relativt høy mobilitet. I femårsperioden 2006-2010, som er utgangspunktet for flytteforutsetningene i den siste framskrivningen, var mobilitetsnivået relativt høyt og avvek lite fra nivået i perioden 2005-2009, som var grunnlag for flytteforutsetningene i forrige framskrivning.

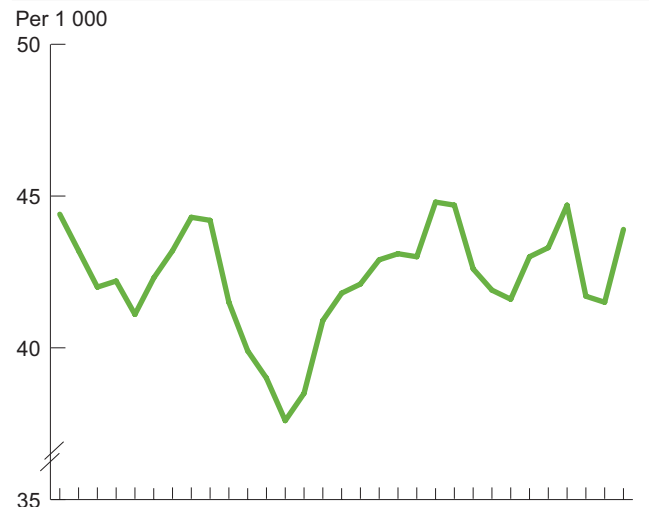
I motsetning til mobilitetsmålet er *sentralisering* (se boksen foran) et resultat av både omfanget og retningen av flyttingene, og beskriver forskjellen mellom utviklingen i sentrale og mindre sentrale deler av landet. I figur 2 illustreres sentralisering ved veksten i andelen av landets befolkning som er bosatt i de mest sentrale kommunene (sentralitet 3). Gjennom de tre siste tiårene har det vært en kontinuerlig sentralisering. Andelen av befolkningen som var bosatt i disse storby-nære områdene steg fra drøyt 61 prosent i 1980 til noe over 67 prosent i 2011.

Tendensen i framskrivningsperioden er en fortsatt vekst til 71 prosent i hovedalternativet MMMM, litt mindre enn det tilsvarende alternativet fra fjorårets framskrivning, som ga 72 prosent (figur 2). Veksttakten er imidlertid noe lavere utover i framskrivningsperioden enn det som er registrert for årene (2006-2010) flytteforutsetningene er hentet fra. Dette skyldes dels at selve beregningsopplegget innebærer en viss demping av den regionale omfordelingen over tid³, og dels det forløpet av innvandring som er forutsatt. Resultatet fra en beregning uten innvandringsoverskudd, men med innenlandsk flyttemønster som i hovedalternativet (MMM0), gir en lavere omfordelingstakt (figur 2). Innvandring ser derfor ut til å forsterke sentraliseringen av bosettingen, i alle fall blir det en slik effekt når det regionale inn- og utvandringmønsteret fra siste femårsperiode legges til grunn. Når fjorårets hovedalternativ ga en noe raskere sentralisering, selv med et lavere innvandringsnivå, kan det se ut som om årets forutsetninger om innenlandsk flytting har hatt en svakere sentraliseringseffekt enn fjorårets, selv om mobiliteten var på samme nivå i de to observasjonsperiodene som ble brukt (figur 1).

Som ventet er sentraliseringen svak når det verken forutsettes innenlandsk flytting eller migrasjon til og fra landet (alternativ MM00 i figur 2). Omfordelingen

³ Dette skyldes blant annet at det brukes konstante utflyttingssannsynligheter. Med konstante flyttesannsynligheter vil antall utflyttere fra områder med befolkningsnedgang gå noe ned fordi risikopopulasjonen minker, mens antall utflyttere vil gå opp i de områdene som har vekst. Dette bidrar til en dempingseffekt utover i perioden.

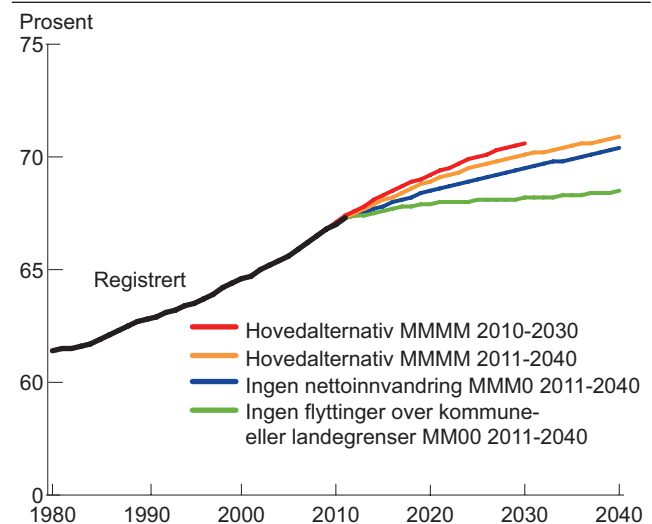
Figur 1. Innenlandske flyttinger per 1 000 av folkemengden¹

¹ Flytting over kommunegrensener

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 2. Andel av befolkningen i de mest sentrale kommunene. Registrert 1980-2011. Framskrevet 2011-2040 og 2012-2040 ifølge alternativ i 2010 og 2011¹

¹ For nærmere forklaring og beskrivelse av de ulike alternativene i figuren, viser vi til artiklene foran om den nasjonale framskrivningen.

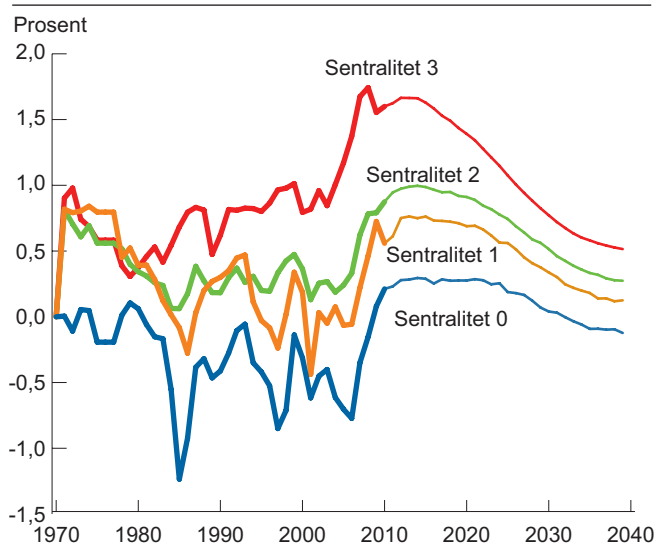
Kilde: Statistisk sentralbyrå

forklares da av forskjeller i aldersstruktur, særlig andelen unge kvinner, samt av de regionale forskjellene som er forutsatt for fruktbarhet og dødelighet.

Selv om den regionale omfordelingen av befolkningen har gått fra periferi til sentrum gjennom flere tiår⁴, har tempoet variert over tid. I figur 3 ser vi på årlig befolkningsvekst i områdene med ulik sentralitet (0-3), både for perioden 1970-2010 og på utviklingen fram mot 2040 i henhold til hovedalternativet. Om vi velger forskjellen i vekst mellom høyeste og laveste sentralitetsnivå som et uttrykk for graden av sentralisering, var den lav fram til 1980, da det var omtrent nullvekst i de minst sentrale kommunene og under 1 prosent vekst i områdene med høyest sentralitet. Midt på 1980-tallet, under høykonjunktoren, var forskjellen i vekst

⁴ Det er sentralitetsinndelingen fra 2008 som er brukt.

Figur 3. Årlig befolkningsvekst etter sentralitetsnivå. Registrert 1980-2010. Framskrevet 2011-2040

Kilde: Statistisk sentralbyrå

om lag dobbelt så stor, mens den ble redusert fram til rundt 1990. På 2000-tallet har det vært store regionale forskjeller i befolkningsvekst mellom sentrale områder og distriktskommuner, men med noe fallende trend de par siste årene. Imidlertid har det dominerende trekket ved utviklingen på 2000-tallet vært at befolkningsveksten har økt på alle sentralitetsnivåer, i tråd med at den nasjonale veksten har økt. De siste par årene har det imidlertid vært en særlig bratt økning på det laveste nivået, samtidig som veksten har flatet ut eller er dempet på de øvrige nivåene.

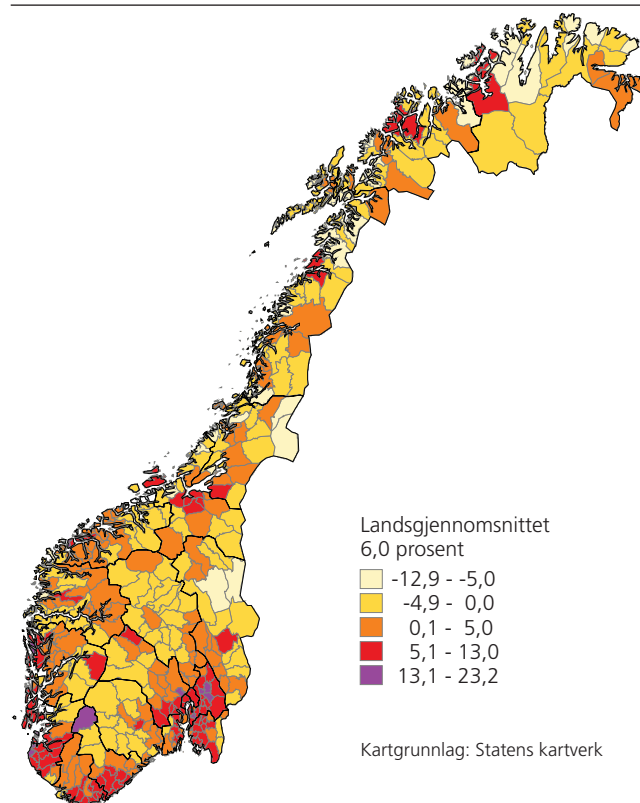
Når flytte- og innvandringsmønsteret i perioden 2006-2010 legges til grunn, blir det store regionale forskjeller i årlig befolkningsvekst de første årene, med over 1,6 prosent i de mest sentrale kommunene og om lag 0,3 prosent i de minst sentrale (i alternativ MMMM). Med fallende innvandringsnivå over tid, samtidig med at en økt *utvandring* særlig kommer fra sentrale kommuner, blir forskjellene i befolkningsvekst mellom sentrale strøk og periferi redusert⁵.

Færre kommuner får nedgang i folketallet

Den kraftige nasjonale befolkningsveksten medfører også at det har vært en stor økning i antall kommuner med vekst i folketallet. Ser vi på den gjennomsnittlige årlige befolkningsveksten i de to femårsperiodene vi har bak oss, gikk antall kommuner med vekst opp fra under halvparten (184 av 430) i den første perioden til over 250 for den andre perioden. Nedgang i folketallet i et flertall av norske kommuner har vært et trekk ved befolkningsutviklingen før dette. Som vi så foran, er det kommunene med lav sentralitet som har hatt befolkningsnedgang, og av dem er det mange små kommuner (149 kommuner har sentralitet 0, med en gjennomsnittlig størrelse på 3 100 personer og et samlet folketall som bare utgjør ti prosent av landets folketall).

⁵ Den nevnte dempingeffekten i modellen bidrar også til utjevningen.

Figur 4. Befolkningsvekst i kommunene i årene 2006-2010. Prosent

Kartgrunnlag: Statens kartverk

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Ser vi på årets hovedalternativ MMMM, er det bare i én av fire kommuner det er ventet nedgang. Dette er en betydelig lavere andel enn i den foregående femårsperioden, som var utgangspunktet for forutsetningene om innenlandsk flytting. Først og fremst skyldes det den høye innvandringen som er forutsatt. Innvandringen får positiv virkning på folketallet i nesten samtlige kommuner og ikke bare i de største byene. Imidlertid får det sentrale østlandsområdet så stor andel av denne veksten at resultatet, som nevnt, blir et stadig mer sentralisert bosettingsmønster. Dersom vi ser bort fra inn- og utvandring, ville folketallet ha sunket i over dobbelt så mange kommuner (244) som det faktisk gjorde i 2010 (da det var 116) og som er beregnet for de første fem år i hovedalternativet (107). I fjorårets mellomalternativ var det for øvrig forventet befolkningsnedgang i rundt 180 kommuner i årene 2010-2014, omtrent som i den foregående femårsperiode.

Kartet i figur 4 illustrerer hvor i landet vi finner kommunene med sterkest vekst og nedgang i perioden 2006-2010. Innslaget av kommuner med mer enn 1 prosent årlig nedgang er lite i Sør-Norge, mens det er flere områder i Trøndelag og langs kysten av Nord-Norge som har hatt en såpass betydelig befolkningsnedgang i perioden. Mer beskjeden tilbakegang finner vi i store deler av innlandsfylker som Hedmark og Oppland, samt i det indre av Buskerud, Telemark og Agder. De typiske vekstområdene finner vi rundt de største byene. Flest og størst er disse områdene i den sørlige delen av landet, men også i Nord-Norge er det en del regionale sentra med betydelig befolkningsvekst, for eksempel

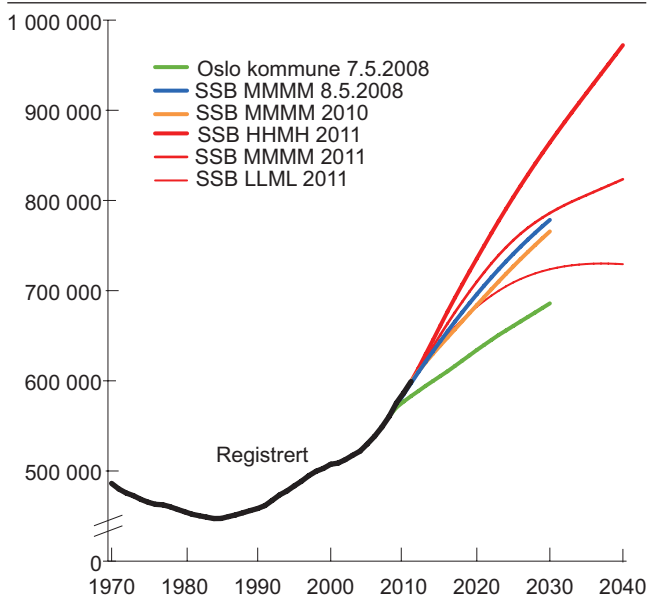
Tabell 1. Antall kommuner med vekst eller nedgang i folketallet¹

	Registrert 2001-2005	Registrert 2006-2010	MMMM 2011-2015	LLML 2011-2015	HMH 2011-2015	MMMO 2011-2015	MM00 2011-2015	MMMM 2021-2025
Antall med vekst	184	256	323	276	356	186	251	336
Antall med nedgang	246	174	107	154	74	244	179	94

¹ Overskrift rettet 16.09.11.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 5. Folketallet i Oslo. Registrert 1970-2011. Framskrevet fram til 2040 (2030) ifølge alternativ fra 2008, 2009, 2010 og 2011

Kilde: Statistisk sentralbyrå

ved et landsdelssenter som Tromsø og et fylkessenter som Bodø, samt Alta og Hammerfest.

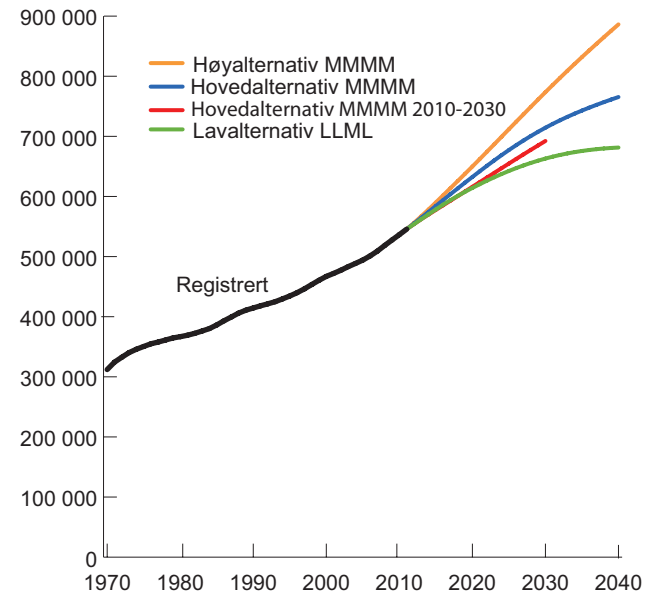
Vekst i alle fylker

De nærmeste årene forventes det vekst i alle fylker, både ifølge lav-, mellom- og høyalternativet i årets framskrivning. Også i den foregående perioden, 2006-2010, var det befolkningsvekst i alle fylker, men nokså beskjeden i noen av dem (Sogn og Fjordane, Nordland og Finnmark). I femårsperioden før dette var det tilbakegang i disse tre fylkene, i tillegg til i Oppland. Som tidligere påpekt, er veksten for landet som helhet forutsatt å være høyere de første årene av framskrivningen enn i den foregående femårsperioden (1,35 prosent årlig i hovedalternativet, mot 1,18 prosent i gjennomsnitt for perioden 2006-2010).

I framskrivningsperiodens første femårsperiode blir det aller sterkst vekst i Oslo, men også Akershus og Rogaland kan vente svært sterk vekst de nærmeste årene. Andre fylker som kommer ut med høye veksttall, er Hordaland og Sør-Trøndelag, samt Agder-fylkene og Buskerud. Felles for vekstfylkene er at de omfatter et storbyområde eller er nær en av de større byene.

Lenger ut i perioden, i 2021-2025, er veksttakten en god del redusert i alle fylker, og da er det Rogaland som vil ha den sterkeste veksten i følge framskrivningen. Selv i denne perioden vil alle fylkene ha vekst ifølge

Figur 6. Folketallet i Akershus. Registrert 1970-2011. Framskrevet 2012-2040 (2030) ifølge alternativ fra 2010 og 2011

Kilde: Statistisk sentralbyrå

alternativ MMMM. Først mot slutten av perioden vil utviklingen snus fra vekst til nedgang, blant annet i de nordnorske fylkene og Sogn og Fjordane, ifølge hovedalternativet, mens det i lavalternativet vil være noen eksempler på nedgang allerede midt i perioden.

I et alternativ der det ikke er forutsatt noe innvandringsoverskudd (MMMO), blir det nedgang i 7 av de 19 fylkene de første fem årene. Fordi dette alternativet har et sentraliserende innenlands flyttemønster og en befolkningsvekst for landet på en tredel av hovedalternativets nivå, ville de tre nordnorske fylkene, samt innlandsfylkene få nedgang i folketallet i tillegg til Telemark og Sogn og Fjordane.

Selv om Oslo er det fylket som har vokst raskest de siste årene, er det andre fylker som har hatt en mer stabilt sterk vekst. Går vi så langt tilbake som til 1970-tallet, sank faktisk folketallet i Oslo. Da var det en periode med stort omfang av utflytting til naboregionen og liten innvandring. For Oslo har mønsteret endret seg siden den gang, ved at en større andel av barnefamilier har blitt boende lenger innenfor byens grenser, samtidig som innvandringen har økt (Juvkam, Sørli og Texmon 2010). Om vi bare går tilbake til den foregående femårsperioden 2001-2005, hadde både Akershus og Rogaland vel så sterk vekst som Oslo. Den økte innvandringen de siste årene har altså hatt større innvirkning på folketallsveksten i Oslo enn i de øvrige vekstområdene.

Tabell 2. Gjennomsnittlig årlig vekst i folketallet. Prosent

	Registrert 2001-2005	Registrert 2006-2010	MMMM 2011-2015	LLML 2011-2015	HHMH 2011-2015	MMMO 2011-2015	MMMM 2021-2025
01 Østfold	0,73	1,09	1,22	1,01	1,45	0,50	1,04
02 Akershus	1,21	1,72	1,72	1,45	1,99	0,73	1,32
03 Oslo	1,14	2,16	2,06	1,66	2,47	0,42	1,16
04 Hedmark	0,05	0,33	0,60	0,40	0,80	-0,04	0,65
05 Oppland	-0,02	0,31	0,58	0,37	0,79	-0,09	0,59
06 Buskerud	0,53	1,26	1,42	1,17	1,69	0,52	1,18
07 Vestfold	0,65	1,02	1,18	0,94	1,42	0,38	1,03
08 Telemark	0,07	0,36	0,64	0,44	0,85	-0,03	0,66
09 Aust-Agder	0,27	1,12	1,40	1,16	1,64	0,62	1,18
10 Vest-Agder	0,68	1,21	1,36	1,12	1,61	0,55	1,21
11 Rogaland	1,17	1,87	2,00	1,68	2,33	0,84	1,42
12 Hordaland	0,64	1,36	1,54	1,28	1,81	0,62	1,18
14 Sogn og Fjordane	-0,18	0,20	0,64	0,38	0,90	-0,24	0,50
15 Møre og Romsdal	0,10	0,72	1,15	0,88	1,42	0,23	0,85
16 Sør-Trøndelag	0,78	1,32	1,36	1,11	1,61	0,50	1,06
17 Nord-Trøndelag	0,22	0,53	0,72	0,52	0,92	0,11	0,74
18 Nordland	-0,17	0,09	0,45	0,24	0,67	-0,23	0,36
19 Troms Romsa	0,24	0,51	0,72	0,48	0,95	-0,09	0,54
20 Finnmark Finnmarku	-0,31	0,13	0,73	0,45	1,02	-0,24	0,30
Hele landet	0,60	1,18	1,35	1,08	1,62	0,39	1,03

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vekstanslagene fra mellomalternativene i SSBs framskrivninger fra og med 2008 innebærer en fortsatt sterk vekst i Oslo på oppunder 200 000 innen år 2030, se figur 5⁶. For Oslo er endringen fra fjorårets til årets mellomalternativ mer beskjeden enn for mange andre regioner. Vi ser i figuren at veksten er noe sterkere de første årene, men at årets resultat ligger lavere enn for fjorårets i perioden etter 2030. Mønsteret med sterkere vekst de første årene og noe mer utflating av veksten over tid, avspeiler de endrede forutsetninger om innvandring. For Oslos del kan også den økende utvandringen over tid ha betydning for at veksten flater ut.

Akershus har vært et fylke med langvarig og stabil befolkningsvekst. På 1970- og 1980-tallet var det stort omfang av boligbygging i Oslos nabokommuner. Mens det er unge og utdanningssøkende som flytter til Oslo, går det en strøm av barnefamilier ut til naboregionene. Også blant innvandrere er det en betydelig flytting til Akershus. Tradisjonelt har innvandrere gjerne bodd i Oslo først og siden flyttet ut, mens det de siste årene også har vært en god del innflytting fra utlandet til Akershus. Årets hovedalternativ gir litt høyere vekst for Akershus enn fjorårets.

Ved årets framskrivning er Rogaland det fylket som over tid får den sterkeste veksten. Også Rogaland har vært et fylke med ganske sterk vekst over lang tid. Utviklingen i oljeindustrien har gitt grunnlag for vekst

i arbeidsmarkedet, slik at fylket har tiltrukket seg en betydelig andel av innflyttingen fra utlandet (særlig fra vestlige land) og av innenlandsk flytting. Fylket har dessuten relativt høyt fruktbarhetsnivå og ung aldersstruktur. Sammenliknet med de foregående tiårene har imidlertid veksten vært særlig rask de siste årene, og årets framskrivning gir i hele framskrivningsperioden en klart høyere vekst enn det som ble resultatet av fjorårets hovedalternativ.

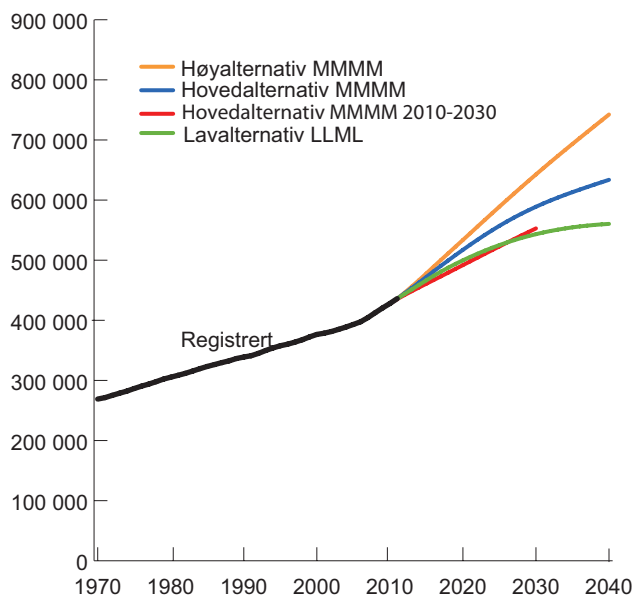
Sogn og Fjordane er eksempel på et fylke der det gjennom en lang periode har vært en svak utvikling i folketallet. Ser vi hele perioden 1970-2011 under ett, har det vært vekst, men fra og med 1980-tallet har det vært perioder med negativ folketallsutvikling, den siste rundt midten av 2000-tallet. De siste årene har det vært en klar vekst. Resultatene fra årets hovedalternativ, som bygger på flytting de siste fem årene, avviker derfor ganske mye fra fjorårets, med en betydelig vekst i første halvdel av perioden. I mellomalternativet flater veksten klart ut, mens det for dette fylket blir en nedgang i lavalternativet

Oppsummering

Resultater fra årets befolkningsframskrivning gir vekst i en større andel av kommunene enn det som har vært resultatet i tidligere framskrivninger. Ifølge årets hovedalternativ vil det bli nedgang i én av fire kommuner de første fem årene. Dette er en lavere andel enn observert noen gang siden 1970. Blant fylkene er det ingen som vil få nedgang de første årene av framskrivningsperioden, selv ikke i framskrivningens lavalternativ. Ikke før mot slutten av perioden vil det bli noen fylker som får

⁶ Figuren viser i tillegg resultatene av en beregning som ble publisert i Oslo kommune våren 2008, bare dagen før SSB publiserte framskrivninger med en omfattende revurdering av framtidig innvandringsoverskudd sammenliknet med tidligere framskrivninger.

Figur 7. Folketallet i Rogaland. Registrert 1970-2011. Framskrevet 2012-2040 (2030) ifølge alternativ fra 2010 og 2011

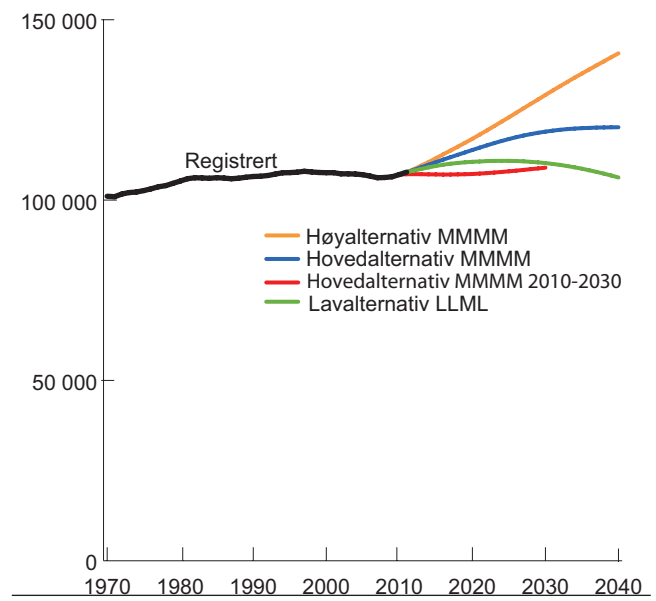

Kilde: Statistisk sentralbyrå

synkende folketall, ifølge hovedalternativet. Ifølge lavalternativet vil derimot noen, blant annet de nordnorske fylkene, få nedgang fra midten av perioden fram til 2040. Det er de endrede forutsetningene om innvandring som er årsaken til at flere regioner får vekst enn ved tidligere framskrivninger. At innvandringen de første årene er forutsatt å stige fra dagens nivå, betyr også sterkere vekst enn det som er registrert tidligere. Selv om det blir vekst i flere fylker og kommuner, er det fortsatt store regionale forskjeller. På fylkesnivå er veksten betydelig høyere i dem som omfatter en storbyregion enn i de fleste andre fylker.

Når vi deler landet inn etter sentralitetsnivå, ser vi at det vil være betydelige forskjeller i befolkningsveksten på de ulike nivåene. Vi har hatt sentralisering over lang tid. Det skyldes det innenlandske flyttemønsteret, hvor strømmene først og fremst går til storbyområdene. Til nå har innvandring utenfra forsterket sentraliseringen. Når vi legger det regionale inn- og utvandringsmønsteret fra 2006-2010 til grunn for framskrivningene, fortsetter sentraliseringen. Imidlertid er den noe svakere i årets hovedalternativ enn i fjorårets.

Figur 8. Folketallet i Sogn og Fjordane. Registrert 1970-2011. Framskrevet 2012-2040 (2030) ifølge alternativ fra 2010 og 2011

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Referanser

Juvkam, D., K. Sørli og I. Texmon (2010): Demografisk utvikling i fem storbyer, NIBR-rapport 2010:16.

Rideng, A., K. Ø. Sørensen og K. Sørli (1985): Modell for regional befolkningsframskriving. Rapporter 1985/7. Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (2000): Standard for økonomiske regioner, NOS C616, Statistisk sentralbyrå.